

TERRA LIBERA

ČASOPIS HLÁSÍCÍ SE K TRADICI LAISSEZ FAIRE

únor 2002 / ročník 3

Jak a proč vláda zničila naše peníze

Josef Šíma

A máme tu euro! Politici a businessmani se předhánějí ve chvále nově vytvořené společné evropské měny. Konečně prý nebudeme muset mrhat prostředky při směňování marek na franky či pesety. Ještě přijmout celoevropskou direktivu o tom, jaké maximální poplatky si smějí účtovat komerční banky při převodu eur do zahraničí, učinit v rámci „partnerství veřejného a soukromého sektoru“ férovou dohodu s obchodníky, aby opravdu, ale opravdu nezdražovali své zboží a nerozpoutali tak inflaci a prostor pro rozkvět soukromého podnikání na celém kontinentě je vytvořen. Jak nádherné! ...Nebo snad možná raději, jak hloupé a absurdní!

Murray Rothbard začíná svou právě vycházející knihu *Peníze v rukou státu* s podtitulem *Jak vláda zničila naše peníze* takto: „V ekonomii existuje jen málo věcí, okolo nichž by panovalo tolik zmatků a omylů, jako jsou peníze.“ Debata před a při zavedení eura tento názor jen potvrdila. Stačí si položit pár otázek, aby bylo každému jasné, že euro není velkým úspěchem společenských inženýrů a politiků při utváření spravedlivějšího společenského řádu. Neměla snad Evropa (spolu s ostatním světem) společnou měnu (zlato) ještě před několika málo generacemi? Nebyli to snad dnes oslavovaní politici, kteří lidem zlato ukradli (vyvlastnili) a nikdy jej nevrátili? Není snad dvacáté století stoletím inflací a hyperinflací, které vedly k řadě krvavých válek a pomocí nichž také většina válek byla skrytě financována? Nejsou to snad právě politici, kteří systematicky inflaci produkují a tím dále občany okrádají? Nemá náhodou centrální banka státem udělený monopol na toto produkování inflace?

Že by se najednou vše v dobré obrátilo a politici začali konat dobro a státní monopoly začaly poskytovat kvalitní služby? Proč by tomu tak mělo najednou být? Podívejme se, jak fungují ostatní státní monopoly, a hned nám bude přinejmenším podivné, že v oblasti emise peněz, kde se lze poměrně bezproblémově dostat k ohromnému bohatství, by tomu bylo jinak.

Nahlédneme-li do Rothbardovy klasiky, zjistíme, že euro je jen dalším (a logickým!) krokem v procesu zestátnění a zneužívání peněz. Peníze nevznikly aktem státu, ale jde o produkt dobrovolné lidské spolupráce - trhu. Časem se na trhu vyvíjí nejen peníze, ale i banky a rozličné bankovní produkty a služby. Celý tento sektor je ale ze zistných důvodů státem monopolizován. Že je to proto, aby stát zajistil kvalitu měny, snad nevěří ani ti nejzapří- sáhlejší zastánci státu. Koneckonců historický vývoj mluví za vše. Stát používal centrální banku k financování válek. Stát ukradl skutečné peníze (tj. zlato) a nahradil je potlačeným papírem. Stát znemožnil jakoukoli obranu občanů proti znehodnocování státem poskytovaných peněz pomocí ustanovení o zákonném platidle, v jehož důsledku každý pod hrozbou trestu musí papírové peníze státního monopolu přijímat. S úsměvem na rtech může proto nyní evropský centrální bankéř Duisenberg prohlašovat:

„Jsem přesvědčen, že Evropané a nejen oni, budou mít euro rádi. Víte, jako centrální bankéř jsem získal zkušenost, že nikdy nemáte problém udat své zboží.“

Je to zhruba tak smysluplné tvrzení, jako kdyby si Adolf Hitler s úsměvem na rtech líboval, že jako říšský kancléř získal zkušenost, že ve vlacích transportující Židy do Osvětimi je pořád plno.

A hlavně že se jásá! Vždyť je to jedno, že historie nás vybízí minimálně k ostražitosti. Ať žije euro! Oni to ti naši politici nějak vymyslí. Vždyť jsme si je demokraticky zvolili, tak ať se snaží. Ať žije demokracie! Ať žije euro!

Murray Rothbard: Peníze v rukou státu, Jak vláda zničila naše peníze, Liberální institut, 2001, 144 stran, 135,- Kč.

Zlato místo eura

Jörg Guido Hülsmann

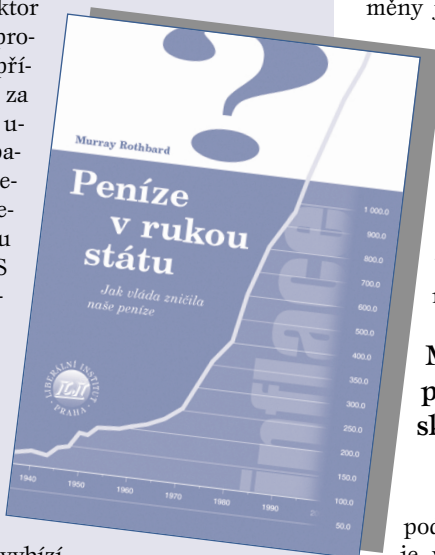
Zavedení eura vyvolalo opětovně diskusi ohledně důsledků vstupu Německa do evropského měnového systému. S oblibou se spekuluje nad motivy těch, kteří toto téma chtějí postavit do středu pozornosti nadcházejícího volebního boje. Zavedení společné evropské měny je bezesporu problémem, který stojí za věcnou diskusi, a tudíž obohatí každý volební boj. Bohužel se ale zdá, jako by se předložené názory i přes nové rozvíření tohoto tématu pohybovaly ve starých kolejích. V této diskusi nenajdeme totiž nic víc než pouhé předkládání omšelých argumentů.

V této diskusi se nedostaneme nikam, dokud si většina lidí, kteří se k problému společné evropské měny vyjadřují, neuvědomí, oč ve skutečnosti jde. Všichni vidí rozpor mezi cíli národní měnové politiky a předpokládanými cíli evropské měnové politiky, ale pevně věří, že se lze rozhodnout mezi těmito dvěma alternativami.

Někteří odpůrci Maastrichtské smlouvy tvrdí, že cenou za „Maastrichtské peníze“ je nižší stav zaměstnanosti a menší ekonomický růst v zemi, a poukazují na to, že zrušením Bundesbanky budou zaprodány německé národní zájmy. Zastánci evropské měny jim oponují tím, že evropská měna s sebou přinese větší jistotu pro podnikatele a jejich ekonomické kalkulace. Mobilita pracovních sil, a tím i zaměstnanost a ekonomický růst prý získají nové impulsy. Kromě toho příkládají svému plánu zvláštní význam spočívající v tom, že společná měna je důležitým krokem k integraci Evropy a napomáhá míru a přátelství mezi národy.

Měnová politika nemá žádný pozitivní dopad na hospodářský růst a zaměstnanost

Obě argumentace však přehlízejí podstatné skutečnosti. Nejhorší chybou je vidět v měnové politice prostředek podpory zaměstnanosti a hospodářského růstu. Neexistuje snad žádný jiný mýtus, který by přetrvával déle než tento. Kritici centrálních bank sice rádi charakterizují jejich politiku za příliš liknavou nebo

(pokračování na straně 2)

(pokračování na straně 3)

Jak a proč zničila naše vláda peníze

(pokračování ze strany 1)

Každému člověku musí být zřejmé, že má-li nějaký systém fungovat, musí být uspořádán tak, aby motivoval lidi (včetně politiků) k požadovanému (např. obezřetnému) chování. Budeme-li společat na to, že politik by se nikdy špatně nechoval, čekají nás jen další katastrofy. V oblasti emise peněz se tato skutečnost projevuje následovně: Jsou-li peníze drahým kovem, nemusíme se obávat toho, že jich bude systematicky zneužíváno. Politik a státní monopolista může činit mnohé, množství zlata však nedokáže znásobit. Proto je zneužití peněz k financování válek a jiným výdajovým programům na úkor většiny populace velmi problematické a především velmi viditelné. Co ale brání takovému zneužití v okamžiku, kdy penězi jsou pouhé potištené papírky, kterých lze s minimálními náklady vytisknout tolik, kolik se státnímu monopolistovi zlíbí? Hlavní překážkou je očividně „konkurence“ ostatních státních monopolistů. Díky ní totiž mohl např. Ital v minulosti každým dnem pozorovat, jak jeho lira ztrácí na hodnotě vůči německé marce. Díky této decentralizaci byla větší inflace v Itálii oproti Německu viditelná, občany rozpoznatelná, což vedlo k tomu, že se politici, kteří inflaci produkovali, mohli dostat pod tlak veřejnosti a byli nuceni omezit své rozhazování. K čemu ale vede měnová centralizace Evropy? Samozřejmě že k odstranění této „umravňovací“ síly. S jednou měnou už nebude vidět, že více inflační politika plodí větší hospodářský rozvrat. S čím veřejnost porovná svou inflační měnu? Porovnání již bude mnohem komplikovanější. Vždyť státy používající ostatní hlavní měny jsou tak daleko! A Evropa má přeci svá specifika a zcela odlišné hodnoty! Nemožnost snadného srovnání politikům rozvazuje ruce. Při troše propagandy je provádění inflace tak snadné! A plody inflace jsou tak neuvěřitelně sladké! Stačí inflaci zacílovat a....

Čtěte klasiku Murrayho Rothbarda. Poznejte, že principy fungování měnové politiky nejsou tak složité. A zjistíte také, že už nikdy nebudete s takovou úctou naslouchat úředníkům centrální banky, kteří by vás v luxusních oblecích a pestrobarevných kravatách tak rádi přesvědčili o tom, že jejich práce je pro národ tak veledůležitá. Není a nikdy nebyla!

Vlády jsou ze své podstaty inflační instituce, protože inflace je lákavým prostředkem k získání příjmu státu a skupin, které stát upřednostňuje. Pomalé ale jisté ovládnutí měnové oblasti bylo využito (a) k produkování inflace a (b) k socialistickému řízení celé ekonomiky. Kromě toho vládní zasahování do oblasti peněz nejenže vyneslo na světlo neslýchanou tyranii, ale namísto řádu vytvořilo chaos. Mírový a produktivní světový trh rozdělilo na tisíce kousků, uvnitř kterých jsou obchod a investice omezeny a ochromeny nesčíslným množstvím omezení, regulací, umělých směnných kurzů, pádů měn atd. Toto zasahování také přispělo ke vzniku válek, jelikož svět založený na mírové spolupráci, byl přeměněn na boj měnových bloků. Stručně řečeno shledáváme, že podobně, jako to platí i v jiných oblastech, donucení nepřináší ani v oblasti peněz řád, ale pouze chaos a konflikt.

Murray Rothbard

„Pokud by měl někdo za svůj život přečíst pouze jednu jedinou knihu o penězích a měnové politice, pak nemůže učinit lepší volbu. Rothbardova kniha patří do rukou každého přemýšlivého člověka.“

Hans-Hermann Hoppe
profesor ekonomie na University of Nevada

Nelze ani spočítat, kolik akademiků i laiků mi přišlo sdělit, že tato kniha navždy změnila jejich pohled na měnovou politiku. Nikdo už po přečtení této knihy nenaslouchá s úctou vyhlášením úředníků centrální banky, ani nečte s důvěrou ekonomické texty o penězích. Je to bezkonkurenčně nejlepší úvod do problematiky peněz.

Llewellyn H. Rockwell
prezident The Mises Institute

Celá problematika bankovníctví je úmyslně zamlžována s jediným cílem - vzbudit u veřejnosti dojem, že celý peněžní systém je natolik komplikovaný, že by se ho obyčejní lidé raději ani neměli snažit pochopit a že by měli naopak „odborníky z centrální banky“ zahrnout vděčností za to, s jakou pílí na zdokonalení tohoto systému neustále pracují. Jak přesvědčivě ukazuje Murray Rothbard, věci ve skutečnosti tak komplikované zdaleka nejsou.

Dan Šťastný a Josef Šíma
Liberální institut

Zlato místo eura

(pokračování ze strany 1)

příliš rigidní - ale tvrzení, že působení centrálních bank v ekonomice představuje hodnotný - nekulí nezbytný - prvek hospodářské politiky, sotva někdo zpochybňuje. Nic však není vzdálenější pravdě. Každý, kdo tuto otázku nezaujatě zkoumá a má ještě alespoň trochu důvěry ve svůj zdravý rozum, dojde k jinému závěru. Problém, o který zde běží, je následující: Může být skutečně vytvořeno více pracovních míst a vyrobeno více zboží tím, že centrální banka vydá do oběhu více peněz? To je totiž přesně to, co centrální banky tohoto světa - i když v rozdílné míře - ustavičně dělají. Opravdu stačí potisknout kousek papíru, aby byly jedním dechem z ničeho vykouzleny byty, mateřské školky, čističky a jízdní kola? To sotva. Za peníze může být stále kupováno jen již vyrobené zboží. Bude-li zde ze dne na den více peněz, nezvýší se kvůli tomu množství zboží. Bude jen utraceno více peněz než předtím, a to zkrátka proto, že v oběhu bude k dispozici více peněz. Jinými slovy zvýší se pouze peněžní ceny zboží a služeb. Natištění více peněz tudíž v žádném případě nevytvoří více pracovních míst ani nevyrobí více zboží. Pouze se zrodí inflace.

Tento poznatek není v žádném případě revoluční novinkou teorie peněz. Naopak. Patřil k základním pilířům národohospodářské nauky do té doby, než zhruba před sto lety nastoupil svoji vítěznou cestu světem nacionalismus a totalitarismus. Žádný seriózní ekonom přelomu minulého století by netvrdil, že změna množství peněz může vést k všeobecnému blahobytu. Takový názor byl považován za dávno překonaný a jeho obhájci za nenapravitelné strůjce inflace a představitelé mocných zájmových skupin. Jedno ale bylo už tehdejší ekonomům zřejmé: Zvýšením množství peněz lze zvětšit blahobyt některých členů společnosti. Ti, kteří mají k dispozici nové peníze nejdříve, za ně mohou nakoupit bezpochyby více statků než bez této dodatečné držby. Inflace je tudíž pohodlným prostředkem přerozdělování ve prospěch oblíbenců těch, kteří „vládnou penězům“. Za nové peníze si mohou obstarat více statků, než by jim jinak bylo umožněno. To se nutně musí dít na úkor ostatních účastníků trhu. Inflace nezvyšuje množství zboží. Za což jí jeden vděčí, musí druhému chybět.

Výhody zlaté měny a důvody jejího zániku

Mluvit o všeobecné prospěšnosti inflace by tudíž žádnému serióznímu ekonomovi nepřišlo na mysl. Převládalo mezi nimi přesvědčení, že by pro celý svět bylo výhodné, kdyby byla všude užívána pouze jedna měna. Ta jako spolehlivý podklad pro nákladovou kalkulaci podnikatelů ulehčuje mobilitu pracovních sil a nepřímo tím přispívá k míru a porozumění mezi národy. V tom se seriózní ekonomové se zastánci

Maastrichtské smlouvy shodují. Avšak za stánci Maastrichtu přehlíží fakt, že ne každá mezinárodní měna slouží míru a přátelství.

Zlato a stříbro se v průběhu staletí prokázaly jako nejvhodnější prostředek směny. V posledních desetiletích před první světovou válkou bylo zlato světovou měnou a to jediné, co jí ekonomové vytýkali, bylo mrhání drahocennými kovy. Jen co bylo zlato vytěženo z nitra Země, už se ocitlo v temných sklepeních bank, aby tam jako krytí bankami vydávaných listin – „bankovek“ a „šeků“ – očekávalo den, kdy by majitel bankovek nebo šeků požadoval jejich vyplacení a zlato si odnesl. Ovšem tato povinnost směnitelnosti za drahý kov byla nejlepší myslitelnou ochranou držitelů peněz před inflací. Ačkoliv komerční nebo centrální banky stále uváděly do oběhu nekryté peníze (a tím zvětšovaly množství peněz ve prospěch své klientely), mohly to uskutečňovat pouze v určitém objemu, chtěly-li stále dostát svému závazku proplacení bankovek za zlato. Zlatá měna tak představovala nejlepší možnou záruku kvality měny. Chránila všechny ty, kteří nelobovali u centrální banky a nemohli přijít na chuť používatí nově tištěných peněz na úkor ostatních.

Tento mezinárodní systém zlaté měny se rozpadl v den, kdy se stalo jakékoli omezení inflace nesnesitelné pro nejsilnější klienty centrálních bank. Psal se první válečný týden roku 1914. Jako jedno z prvních opatření nařídily všechny vlády svým centrálním bankám, aby zastavily platby ve zlatě. Jednoduše řečeno, všechny vládou podporované a chráněné centrální banky válečných států porušily jimi uzavřené smlouvy, které stanovily povinnost okamžitého vyplacení u nich uloženého zlata na požádání. Bankovky centrálních bank, nyní již všeobecně užívané, neprodleně nastoupily na místo zlata. Tím se však změnila podstata bankovek, i když jejich vydávání zůstalo beze změny. Teď už nebyly žádnými potvrzenkami o uložení zlata – penězi svobodného světa. Nyní se samy o sobě staly skutečnými penězi – staly se totiž vládními penězi národních států.

Důvodem pro tento podvod, který spáchaly vlády na svých vlastních občanech, byla touha státu financovat války zadními vrátky. Zatímco zvyšování daní a vytváření státního dluhu představují veřejnou formu státního financování a mají tu nepříjemnou vlastnost, že se provádí přímo před zraky občanů a podléhají jejich kontrole, inflace – „financování tiskem bankovek“ – je naproti tomu neviditelná. Za války byla inflace rozpoznána teprve až s růstem cen a vedla tak kuriózně k tomu, že lidé začali svalovat vinu za inflaci na „kefase a lichváře“. Národ neodsoudil centrální banky a za nimi stojící vlády. Hněv nebyl nasměrován proti skutečným podvodníkům, kteří k tomu, aby koupili zbraně, nespoutané produkovali papírové peníze, bez nichž by vůbec žádná inflace nebyla možná. Rozhořčení dopadlo na ty, kteří relativně pozdě (ale stále dříve než většina ostatních) začali

utrácet nové peníze.

Odklon od zlaté měny není motivován ekonomicky, nýbrž antidemokraticky

Po první světové válce se opakovaly pokusy opět vybudovat mezinárodní kovovou měnu. Dosud poslední z nich – tzv. Bretton-woodský měnový systém – se rozpadl v roce 1971, a tím definitivně zanikl už tak jako tak americkým prezidentem Nixonem silně omezený princip směnitelnosti za zlato. Všechny tyto pokusy zkrachovaly, protože vlády dříve civilizovaného světa nalezly zalíbení ve financování svých stále ambicióznějších programů pomocí inflace. Zda vědomě, nebo ne – všechny vlá-

Zatímco zvyšování daní a vytváření státního dluhu představují veřejnou formu státního financování a mají tu nepříjemnou vlastnost, že se provádí přímo před zraky občanů a podléhají jejich kontrole, inflace – „financování tiskem bankovek“ – je naproti tomu neviditelná.

dy podvedly vlastní občany, neboť si pro své účely obstarávaly více prostředků, než jim občané demokraticky poskytli. Žádná vláda se už nechtěla podřídit „pravidlům hry“ zlaté měny, které se pro ně staly nesnesitelnými. Ve skutečnosti zlatá měna nutí každou vládu k tomu, aby neutrácela více peněz, než jí občané prostřednictvím daní a úvěrů chtějí poskytnout. Tolik opovrhovaná „pravidla zlaté měny“ nejsou ničím jiným než pravidly demokracie. Ten, kdo je označuje za reakcionářské, se zároveň zřídka demokracie. Vášnivě opovržení zlatou měnou bylo poznávacím znamením všech politiků tohoto století. Myšlenka, že by jim vůle občanů projevená ve volbách svazovala ruce, pro ně byla a stále je nesnesitelná.

Samozřejmě, že stále existovali ekonomové, kteří se i přes své zaměstnání na státních univerzitách nemohli úplně nadechnout pro nekontrolovaný státní aparát. Musel jim být jaksi ještě dodán intelektuální základ, aby ovládnutí emise peněz státem nepovažovali za tak nehorázné, jak se jeví a jaké opravdu je: Nejobávanější nástroj k podřízení a vykořisťování společnosti. Dvě teorie se po roce 1945 prokázaly jako obzvláště vhodné, aby uklidnily svědomí staromódních zastánců zlaté měny a zaměstnaly jejich ducha.

První teorie představovala oprášení staré myšlenky, že tiskem bankovek lze docílit plně zaměstnanosti. Nezaměstnanost, tak zní argument, vzniká vždy poté, když odbory tlačí reálnou mzdu příliš vysoko. A tak musí inflace reálné mzdy zase snížit. Ačkoliv zaměstnanci teď mají v peněženice více peněz, přeci jen si za ně nemohou koupit tolik jako dříve. Ve skutečnosti se v ekonomice, zvláště pro podnikatele, nic neměnilo. Tento pohled obvykle vyvolává dokonce i u studentů v základním studiu nevěřící kroucení hlavou. Jak jen uvěřit tomu, že se odbory nechají oklamat tako-

vým laciným trikem? Jak každý ví, ve skutečnosti se to také neděje. Vše tudíž zůstává při starém: Rozsah nezaměstnanosti závisí jedině na poptávce po reálné mzdě. Měnová politika zde ničemu nepomůže.

Druhá teorie tvrdila, že národní měna je žádoucí, aby úspěšně čelila znehodnocení zahraničních měn. Podle této teorie, zahraniční vlády bezostyšně znehodnocují svou měnu, aby podpořily export své země. Vlastní vláda musí potom „dotáhnout“, aby udržela domácí export. Tento argument se i dnes těší velké oblibě – nic na tom nemění skutečnost, že je skrz na skrz nesmyslný. Předně by se měl každý radovat z úmyslu cizích vlád, že se chtějí starat o převis exportu své země. Neboť to neznamená nic ji-

ného, než že by nám vlády daly k dispozici více zboží a služeb, než by přijaly ony od nás. Chtějí potom patrně dovážet např. naše německé papírové peníze, nikoliv však německá auta a stroje. Bohužel však je každé zahraniční vládě – ať je jakkoli silná – v uskutečnění tohoto cíle zabráněno. Peníze, které jsou získány velkými zahraničními exportéry, jsou u nás nutně také utraceny. Každá marka, kterou německý dovozce zaplatí zahraničnímu obchodnímu partnerovi, se dříve nebo později dostane do kapsy nějakého německého vývozce. Samozřejmě to nejsou titíž vývozci jako před znehodnocením, ale často jiní. Když naše centrální banka nyní „dotáhne“ a své peníze rovněž znehodnotí, tak se to nutně stane ku prospěchu etablovaného exportéra a ke škodě těch, kteří by jinak bývali vývoz uskutečnili. Měnová politika na vývoz vesměs žádný vliv nemá. Také v tomto případě by byl zásah centrální banky pouhou politikou zájmových skupin.

Papírové peníze vedou dlouhodobě k hyperinflaci nebo k válce

Každé množství peněz je stejně dobré. Změna množství peněz nemůže zvýšit blahobyt. Proto nejsou žádné ekonomické důvody pro státní regulaci množství peněz, tj. pro činnost centrálních bank. Národní papírové peníze slouží ovšem téměř neomezeně možnostem poskytnutí výhod jedněm na úkor ostatních členů společnosti. Zda si to lidé uvědomují, či nikoli, závisí v první řadě na tom, jak je veřejné mínění informované. Čím více je centrální banka vydána napospas dobře organizovaným zájmovým skupinám, tím větší je nebezpečí, že neodolá pokušení a spustí inflaci ve prospěch té či oné zájmové skupiny. Čím častěji ustoupí, tím více dychtivosti zájmových skupin musí budít, až konečně začne všeobecný závod o přidělování nově tištěných

papírových peněz.

Jak každý ví, v Německu nám Bundesbanka slouží relativně dobře. Doposud Bundesbanka uměla čelit všem pokusům, neboť většina občanů necítila pokušení učinit z ní prostředek pro své osobní zájmy. Bundesbanka měla morálku, neboť většina občanů neusilovala o obohacení se na úkor ostatních. Zda a jak dlouho tento stav přetrvává, nelze s jistotou říci. Ale to, že by mohl dlouho vydržet na evropské úrovni, naproti tomu nelze očekávat.

Centrální banka prožívá následující dilema: Na jedné straně nemůže ustoupit požadavkům všech zájmových skupin, jinak by dříve nebo později rozpoutala hyperinflaci. Nehledě na úplné ekonomické poškození musí hyperinflace vést k tomu, že její peníze už nebudou účastníci trhu používat, takže banka ztratí veškerý vliv. Na druhé straně jí v tomto případě zůstává jen pečlivě vybrat skupiny, které svou politikou

vání státních peněz. Spíše spočívá v tom, že státní peníze vůbec existují. Tisk peněz v rukou nějaké osoby totiž nikdy nemůže přispět ke všeobecnému blahobytu. Jediným účelem existence státního monopolu na tisk peněz je poskytování výhod privilegovaným subjektům. Státní peníze mohou sloužit jedině k tomu, že se někteří členové společnosti obohatí na úkor ostatních. V nejlepším případě by se mohlo stát, že se ti, kteří peníze tisknou, vzdají používání své moci, kterou jim stát monopolně propůjčuje. Potom ale není žádný důvod, aby někdo s takovými privilegii vůbec existoval. Musíme proto usilovat o to, aby byla opět zavedena měna z drahých kovů. Kdo opravdu chce podpořit dobro všech, nesmí se zlaté měně stavět do cesty.

Zlato, nebo státní peníze

Ne každá mezinárodní měna slouží míru a porozumění. Jsou-li tudíž mír a přá-

Jediným účelem existence státního monopolu na tisk peněz je poskytování výhod privilegovaným subjektům. Státní peníze mohou sloužit jedině k tomu, že se někteří členové společnosti obohatí na úkor ostatních.

zvyhodní. Takováto jednostranná přidělování peněz nutně musí rozdmýchávat zlobu mezi znepřátelenými skupinami. Na úrovni státu může být konflikt držen na uzdě tím, že každá skupina prakticky hospodářsky podléhá státu a může být za pomoci policie nebo armády donucena k disciplíně. Na mezinárodní úrovni však nevládně žádný monopol moci. Tady se konflikty dříve nebo později povedou na ostří nože, a to především mezi samotnými nositeli moci. Nyní je většina evropských států, jejich obce a spolkové země beznadějně zadlužena. Bude-li tempo posledních desetiletí pokračovat, tak zřejmě nebudeme muset čekat ani dalších deset let, než jim už nikdo nebude chtít půjčit. Ani společná měna je před tím neochráněná. Ale některé země přesto tajně doufají, že budou zachráněny blahodárnými účinky inflace. Kdo je chce těmto snahám odnaučit? Kdo jim může bránit svádět veškerou odpovědnost za svou dezolátní politiku na „vnější tlak“ nějaké cizí centrální banky? To, že se tyto argumenty objevují už nyní, nemůže uniknout ani letmému pozorovateli debaty o měnové politice v zahraničí. Pod společnou papírovou měnou může být jenom hůře. Jak se dlouhodobě zabráni nenávisti a závisti mezi národy, když se ani jeden národ nenechá přesvědčit, že Evropská centrální banka jim upírá jejich peníze? Morální apel zde nepomáhá. Dokud existuje možnost obohatit se pod ochranou státu na úkor svých bližních, pořád budou lidé, kteří budou vědět, jak se této příležitosti energicky chopit už při jejím vzniku.

Po téměř jednom století těchto zkušeností zřetelně vidíme, že problémy měny nespočívají v lepším nebo horším spravo-

telství mezi národy upřímnými cíli „politické třídy“, potom musí být Maastrichtská smlouva o Hospodářské a měnové unii vypovězena a zavržen musí být také plán na vytvoření eura - společné evropské měny. Jedna společná měna totiž může vzniknout, aniž by vzbuzovala zášť, kterou s sebou peníze, které jsou dle libosti svých producentů téměř zdarma vyráběny, nutně přináší. Ve hře stojí samotná demokracie, která bez kontroly vládnoucích nemůže fungovat. Ve hře je svoboda těch, kteří ne-lobují, ochrana pracovníků, slabých a důchodců. Skutečná otázka proto zní, zda budeme čekat na příchod další katastrofy a i nadále svěříme své peníze do rukou vlád, nebo zda zlato a stříbro učiníme svými penězi, abychom se ochránili proti chťící a vládě organizovaných zájmových skupin.

Zlato a stříbro nepotřebují žádnou banku, aby je spravovala, ani neposlouží soudobým loupežníkům k jejich systematickému obohacování se na úkor ostatních. Dokud existovala zlatá měna, nemohly měnové spory prerůstat v otevřené spory mezi národy. Opak lze předpokládat v situaci, když by státní peníze měly sjednocovat národy.

Státní peníze jsou výhodné jen pro ty, kteří disponují tiskařskými stroji sloužícími k výrobě bankovek. Zlato a stříbro jsou proti tomu nejlepšími měnami pro mírumilovnou většinu lidí a - přirozeně - pro všechny menšiny. Jestli se ke zlatu vrátíme, nebo ne, záleží jen na nás. Musíme tím ale udělat tlustou čáru za omyly tohoto století. Musíme se naučit opět důvěřovat lidskému rozumu, který nám říká, že tisk barevných papírků nás nepřiblíží našim cílům, jimiž mohou být i cíle materiální.

Solut@on®

internet na vaší straně

Internet Vám pomůže
zvítězit.

My Vám pomůžeme
s Internetem.

Provozovna společnosti:
Na Křivíně 1, 140 00 Praha 4

Telefon: 61 00 94 00
Paegas +420-605-229389
Eurotel +420-602-767756
Fax: 61 00 94 24
E-mail: info@2s.cz
http://www.2s.cz

Předplatné TL na rok 2002

*Jak se stát každý měsíc součástí
TERRA LIBERA?*

*Předplaťte si zaslání časopisu
TERRA LIBERA.*

Všechna čísla roku 2001 a předplatné na rok 2002 získá ten, kdo daruje Liberálnímu institutu minimálně 250,- Kč na jeho činnost. Předplatné pouze na rok 2002 lze získat minimálně za 150,- Kč. Elektronické předplatné ve formátu pdf za polovinu!

Účet 55 94 61/0300

Standardní roční předplatné: 0,25 g zlata
e-gold účet: 131844

Více o e-gold na: www.libinst.cz

TERRA LIBERA

je vydávána společností TERRA LIBERA.

Kontaktní adresa:

TL, c/o Liberální institut,
Spálená 51, 110 00 Praha 1
E-mail: TL@libinst.cz

Její vydávání není povoleno ani schváleno žádnou státní institucí.

Z německého originálu uveřejněného na www.der-markt.com přeložila Edita Glajchová. Guido Hülsmann je také autorem obsáhlého čtyřicetistránkového doslovu ke knize Peníze v rukou státu, který nese název Krásný nový svět papírových peněz, kde podrobně popisuje vnitřní rozpory v evropském měnovém systému a umělý hospodářský „rozkvět“ vedoucí ke krachu na burzách, asijské krizi a americké depresi.

Prostor pro Vaši reklamu.